

(کنیڈا دے شنیکنگ میگزین دے ایڈیٹر ٹونی سیڈ نعل اک ملاقات وچ کنیڈا دی کمیونسٹ پارٹی(م-ل) دی نیشنل آگو، سانڈرا سپتھ، نے ہیٹھ لکھے وچار ۲۶ اکتوبر نوں پیش کیتے۔ اسیں ایہہ وچار آپنے پاٹھکاں نعل سانجھے کرن دی خوشی لے رہے ہاں۔)

مُسلیمان اَتے میڈیا دے وشے بارے میں کئی اہم نُقطیاں تے گل کرنی ہے۔ سامراجی میڈیا دی گلاں نوں توڑ موڑ کے پیش کرن دی عادت دی تاں میں کوئی گل نہیں کرنی کیونکہ سارے جاندمے ہن کہ ایہہ میڈیا صدا غلط جانکاری ہی دیندا ہے۔ مُسلیمان لوکاں نوں میڈیا دے اس ڈھنگ طریقے دا ہور وی بھتتا علم ہے کیونکہ اوہ ہر روز ایہدا نشانہ بندے ہن۔ ایہدی بجائے، میں ایہہ گل کرنی ہے کہ میڈیا غلط-جانکاری دا جال کس طرح بُندا تے کھلاردا ہے، اَتے غلط-جانکاری دین دا کم کھڑے ڈھنگ نعل کردا ہے۔

یورپی نیشن-سٹیٹ دا پریرنا سروت ایہہ سدھانت ہے کہ بے شک کئی قوماں دی ہوند بڑے چراں توں ہے پر اتہاس صرف یورپی ڈھنگ دیاں نیشن-سٹیٹاں دا ہی ہے، ہور کسے دا نہیں۔ یورپ وچ ایہہ نیشن-سٹیٹ ۱۹ویں صدی وچ بستیاوا دے جو لے ہیٹھ جکڑیاں ہوئی قوماں دی لٹ دے سرتے سہاپت کیتی گئی۔ پچیر دوسری وڈی جنگ دے مگروں بستیاوا دے جو لے ہیٹھوں نکل کے آزادی دے راہ تے پئیاں قوماں اُتے وی اسے طریقے دی نیشن-سٹیٹ نوں ٹھوس دتا گیا۔ بستیاوا دے جو لے ہیٹھوں نویاں نویاں نکلیاں قوماں دی اپنا راہ آپ مہن دی تاگھ نوں کچلن لئی ایہہ وچار پیش کیتا گیا کہ جھڑیاں قوماں یورپی ڈھنگ دی نیشن-سٹیٹ نوں سویکار کرنکیاں صرف

اونان دا ہی کوئی اتہاس ہے باقیان دا نہیں۔ اس یورپی وچار نے انھیویں تے ویہویں صدی وچ آزاد ہوئے لوکاں دی آپہی سوچ ورتن تے آپنا راہ آپ چھن دی قابلیت نوں کھورن لئی اک بہت ہی گھٹیا تے گندہ رول ادا کیتا۔ یورپی نیشن-بلڈنگ دے ایہہ پروجیکٹ آج اک بہت ہی وڈے سنکٹ دا شکار ہن آتے آزادی لئی لڑ رہے لوکاں اتے ایہناں پروجیکٹاں نوں ٹھوسن دی سامراجی کوشش دے سٹے وی بہت ہی تباہکن نکل رہے ہن۔

تاریخ یادداشت ہے

ذرا اس گل تے غور کرو۔ تاریخ یادداشت ہے تے یادداشت عقل ہے۔ جے صرف اونان ملکاں دا ہی اتہاس ہے جو یورپی نیشن سٹیٹ نوں سویکار کردے ہن تاں صرف اوہو ہی عقل مند ہن آتے انٹر-راشٹری جوائنچارے دے ممبر ہون دے قابل ہن، باقی ایویں ہی ہن۔

تہاڈی تاریخ توں منکر ہونا تہاڈی عقل توں منکر ہون برابر ہے، تہاڈی انسانیت تو منکر ہون برابر ہے۔ پورب دے کلچر بے شک ہزاراں سال پرائیاں تہزیباں دے کلچر ہن، لیکن جے اوہ اینگلو-امریکناں دی گل من کے ایہو جہی سٹیٹ قائم نہیں کردے ہو ایہناں نوں منظور ہووے، ایہناں دے ڈھنگ-طریقے اپناؤن لئی تیار نہیں ہندے، تاں اجیہیاں قوماں آتے ملکاں دا دنیا دے تختے توں ایہناں نام نشان مٹا دینا ایہہ ٹھیک سمجھدے ہن۔ اینگلو-امریکن طاقتاں دا وڈھیا ہویاں دہشتواد دے خلاف جنگں اسے سوچ دی پیداوار ہے۔ میڈیا دی غلط-جانکاری دین دی عادت وی اسے وچاردھارا وچوں اُبجدی ہے۔ سانوں ایہہ بُنیادی گل سمجھنی چاہیدی ہے آتے سامراجیاں دی دلیل بالکل رد کردے ہوئے اوہ راہ چھننا چاہیدا ہے جہدے آتے

تُرے ساڈے لوکاں دے ہت سوز سکدے ہن۔ ورنہ اسیں سامراج دی اس
 منگ اگے نتائے ہو جاوانگے کہ قوماں دی انتراشٹری کمیونٹی وچ رلن
 لئی یورپی نظریے نوں مننا ضروری ہے۔ جے اسیں آپنا راہ آپ نہ چھیاں
 اتے اپنے اکیدیاں توں سیدھ نہ لئی تاں ساڈا سارا کم وارتھ جاویگا،
 اتے اسیں ہر طرح دے جھوٹے-مکر دا شکار بن جاوانگے تے ساڈے ہتاں نوں
 کرڑی ٹھیس لگیگی۔

جہڑے لوک آپنی ضمیر اتے وشواس نوں نہیں چھڈدے اوناں توں بدلہ لین
 دی بھاونہ

سانوں ایہہ گل وی سمجھنی پویگی کہ دہشتواد دے خلاف چھیڑیا ہویاں جنگ
 ایگلو۔ امریکن دے نیشن۔ بلڈنگ۔ پروجیکٹاں دی اسچلتا اتے ہار دا اظہار
 ہے۔ اک الہی یہودی۔ راج دے سپنے نوں ساکار کرن اتے آپنی مرضی دوجیاں
 تے لڈن وچ ایہناں دی اسچلتا دا اظہار ہے۔ ایہناں فیل ہو چکے
 پروجیکٹاں مگر لگے رہن کرے ایگلو۔ امریکن سامراجیاں اتے ایہناں دے پچھلگاں
 دی سنسار نوں آپنی جکڑ وچ رکھن دی کوشش نوں وی ہن اک تکرری سٹ
 وچ رہی ہے۔ اس کرے ہن ایہہ بدلہ لین تے اتر پئے ہن۔ اپنے
 منسوبیاں دی ہو رہی ہار نوں ویکھ اوہ مایوسی وچ چس گئے ہن تے سب
 کجھ بھوک دینا چاہندے ہن۔ اوہ اوس انسانی جذبے نوں ملیامیٹ کرن دیاں
 کوششاں کر رہے ہن جو اوناں ساہنے گوڈے ٹیکن توں انکاری ہے۔ بدلاکھوری
 وچ اوہ اپنے نعل نعل باقی سنسار نوں وی ڈوبن دا فیصلہ کری بیٹھے
 ہن۔

اوناں دیاں پالسیاں اتے وتیرے وچ کجھ وی اجیہا نہیں جہدی کوئی مھک

ہندی ہووے۔ لہشتواد دے خلاف جنگس اوہ جنگ نہیں جو سیاست نوں اگے
 ودھاؤن دا محض اک ہور طریقہ ہندی ہے۔ ایہہ جنگ اوناں لوکاں توں
 بدلہ لین لئی جنگ ہے جو آپنی ضمیر آتے وشواس نوں چھڈن لئی تیار نہیں۔
 بدلہ لین دی لالسا اک بھت ہی گھٹیا جذبہ آتے منتو ہے۔ ایہہ راہ
 سبھیک و تیرے دے سبھ تقاضیاں نوں برباد کرن دا راہ ہے۔ بدلاکھوری دی بھاونا
 نعل شروع کیتے گئے اس لہشتواد وروڈھی جنگس وچ شامل طاقتاں کول بھت
 آدھونک آتے مارو ہھیاراں دی بھرمار ہے۔ اس کرے، سھتی سچ مچ ہی بھت
 خطرناک بن گئی ہے۔ لیکن، جے ایہہ گل چنگی طرح سبھ لئی جاوے کہ اینگلو-امریکن
 سامراجیاں دی غلط-جائکاری دی مہم دا مقصد لوکاں نوں یورپ-کیندرت خیالاں
 دے قائل بناؤنا آتے آپنا راہ آپ چھن توں روکنا ہے، جے اسیں اینگلو-امریکن
 سامراجیاں دے اس جال وچ نہ بھسیئے تے خود آپنے گھڑے ہوئے نیشن-بلڈنگ
 پروجیکٹاں تے چلیئے، تاں سھتی نوں بدل سکدے ہاں۔

سارے لوکاں دے حقان دی گرنٹی دینا تے جھلائی دا خیال رکھنا سرکار دی
 ذمہ واری ہے

۱۹ویں صدی وچ ہوند وچ آئی یورپی نیشن-سٹیٹ دے اداریاں دی کارج-وڈھی
 نوں دھیان نعل ویکھن تے پرکھن دی لوڑ ہے۔ اس سٹیٹ دا مقصد جائداد
 دے مالک گوریاں دے جیون-ڈھنگ دی حفاظت کرنا سی جنہاں نے دوسریاں
 لوکاں دیاں زمیناں، وسیلیاں آتے منڈیاں نوں اپنے قابو وچ کر لیا
 ہویا سی۔ ایہناں نے حکومت کرن دا ایہہ سدھانت گھڑیا تے لاگو کیتا
 کہ سیاسی پارٹیاں اجہیاں بنیادی جھیندیاں ہن جنہاں دا رول لوکاں نوں
 اس کَم لئی لامبند کرنا ہے کہ اوہ اوناں وچوں کسے اک نوں ووٹاں
 پاؤن۔ اس طریقے نعل پارلیمنٹ لئی ممبر چھنے جاگے آتے لوکاں دی
 سیاسی اچھا پرگٹ ہوویگی کہ اوہ کھڑی پارٹی دا راج چاہندے ہن، آتے

اِنج اوس پارٹی نوں لوکاں دی سیاسی اچھا نوں قانونی اچھا وچ تبدیل کرن دا لوک-فتوا حاصل ہووے گا۔ اس طریقے دی پرتیندھ-جمہوریت دا سسٹم پارلیمانی ہو سکدا، پریزیڈنٹشل ہو سکدا، جاں دوہاں دا ملگوجا وی ہو سکدا ہے، پر اس دی رہنمائی کرن والا سیاسی سدھانت اِکو ہی ہے۔

سیاسی پارٹیاں دا رول جائداد دے مالکاں دی طاقت دی دربانی کرنا سی، آتے ہے۔ ایہناں پارٹیاں دا مشن لوکاں نوں طاقت توں دور رکھن دا سی۔ جائداد دے مالک ہی فیصلہ کردے سن کہ اوناں نوں کھڑی پارٹی کھڑے وقت بھتی سوت بیٹھدی ہے۔ لوکاں دا اس گل وچ کوئی لین-دین نہیں سی کہ سماج دی سیدھ کدھر نوں ہووے، آتے اجیہے اہم فیصلے کون کرے جنہاں آتے لوکاں دا جیون نرچھر کردا سی۔ ہن ایہہ سیاسی پارٹیاں ہور وی غرق گئیاں ہن آتے ایہناں دا کنٹرول وی کجھ چھویں ہٹھاں وچ ہی رہ گیا ہے۔ ایہناں دے عام میمبراں نوں وی کوئی نہیں پچھدا، سارے سیاسی فیصلے مٹھی جھر لیڈر ہی کردے ہن، عام میمبراں دا رول ووٹ پاؤن والے وگت ورگا ہے جس دیاں ووٹاں نوں ورت کے اپرلا لیڈر لانا آپہی پرتیت بناؤن دی کوشش کردا ہے۔

لوکاں دا ایہہ وچار، کہ سیاسی پارٹیاں تے جمہوریت دا کَم لوکاں دے ہتاں دی راکھی کرنا ہے، اس سسٹم دے فٹ نہیں بیٹھدا۔ لوکاں دی ایہہ دھارنا وی اس سسٹم دے فٹ نہیں بیٹھدی کہ سرکار تے راج دا فرض لوکاں دے حقاں دی گرنٹی دینا تے سچ دے بھلے لئی کَم کرنا ہے، وی اس سسٹم لئی کسے ہور دُنیا دی گل ہے۔ جے کدے کدائیں کسے مُلک وچ کوئی ایہو جہی سرکار چن ہو جاندی ہے جو لوکاں دیاں ایہناں دھارناواں دی قدر کرن دی گل کرے تاں ایہو جہی سرکار سامراجیاں نوں اُکا ہی پسند نہیں آؤندی تے اوہ ایہنوں اُلٹا دین لئی ساری واہ لاؤندے ہن۔

دینیاں ہونیاں قوماں آتے مُلکاں وِچ لگھاں۔ کروڑاں ڈالر خرچ کرے ایہہ
 سامراجیئے آپنے پچھلگاں نوں موہرے لیاؤندے ہن جو وِیشی طاقتاں دے
 ہتاں موہرے گوڈے ٹیک دین تے پُرائی یورپین بستیاوا دی ڈھنگ دی نیشن۔ سٹیٹ
 بناؤن دے راہ چلن لئی رضامند ہو جان۔ ایہنوں ہی ایہہ جمہوریت سہاپت
 کرنا کہندے ہن۔ اسے کرے جہڑا وی وِیشی راج دی مُخالفت کردا ہے
 آتے سچ مُچّ آپنے لوکاں دے مُقاو لئی سئینڈ لیندا ہے اوہدے آتے ایہہ
 دہشتگردی دا ٹھپا لا دندے ہن۔ اس لئی کئی مُلکاں نوں ایہہ بدی
 دا کیندرن کہندے ہن، کئیاں نوں لکیتے مُلکاں دسدے ہن، آتے کئیاں
 آتے تانا شاہاں ہون دے پلے لاؤندے ہن۔ اسے کرے سامراجیئے تے ایہناں
 دا میڈیا کمیونٹیاں آتے سیاسی پارٹیاں وِچکار سپردانک ہنسا بھڑکاؤن
 لئی صدا ہی بڑا تپیر رہندا ہے، آتے اسے کرے ہی ایہناں دی خُفیہ
 ایجنسیاں دہشتگردی دے کارے آپ انجام دیندیاں ہن آتے الزام لوکاں دے
 سِر لا دیندیاں ہن۔ لوکاں آتے خانہ۔ جنگی دا ماحول مڑھ دتا جاندا
 ہے آتے جے کر لوک اکٹھے ہو کے ایہدے خلاف قدم نہیں چکدے تاں ساری
 جُڑت برباد ہو جاندی ہے۔

اک دھارمک فرقے نوں دوجے دے خلاف لڑن لئی اُکساؤنا، اک
 قومیت نوں دوسری دے خلاف آتے اک سیاسی پارٹی نوں دوسری دے خلاف
 لڑن لئی ہلاشیری دینا اک پچھے۔ کھچّو سٹیٹ دے کم ہن ایہہ سٹیٹ چاہے
 دیسی ہووے، وِیشی ہووے، جاں دوہاں دا ملگوجھا ہووے۔ فرقو ہنسا دا
 دوش لوکاں دے سِر لا دینا ایہناں دا اک ایسا سوارتھی عمل ہے جہدا
 مقصد اس گل نوں لگاؤنا ہے کہ ہنسا توں لاج اٹھاؤن والے کون ہن
 تے ایہناں دا اصل منتو کسی ہے۔

لوکاں دا اتہاس، یادداشت آتے نظریہ

لوکاں دا اتہاس دسدا ہے کہ وکھ وکھ فرقی مُڈھ قدیموں اکٹھے ہندے رہے ہن۔ اوناں نے قوماں بنائیاں، لوک ادارے بنائے آتے سٹیٹاں دا گھن کیتا۔ ایہہ گل لوکاں دے ہت وچ ہے کہ بھوکھ وچ ایہہ چیزاں ہور وی وشال پیمانے تے ہون جدوں تک ایہہ سنجو نہیں ہو جاندا کہ انسانیت ہر طرح دیاں حدّاں-سرحدّاں نوں ملیامیٹ کر سکے، آتے اپنے آپ نوں اک بالکل نویں ادھار آتے کھڑی کر سکے جس نوں سہیں دے حالاتان انوسار آتے انسانی حقان نوں سہاپت تے محفوظ کرن دی لوڑ نوں سہینے رکھ کے مہیا گیا ہووے۔

جدوں پُرائے ادھار آتے کوئی بھوکھ نہ رہ جاوے تاں سماجاں دا پتن ہندا ہے آتے پتن ولّ جا رہے سماج بھرشٹاچار، مجرم آتے ہنسا وچ پھس جاندے ہن۔ ایہدے الٹ، جہڑے سماج اپنے واسطے نویں بھوکھ دی اُساری دا اُپرا لا کردے ہن اوہ نویں ڈھنگ طریقے ایجاد کردے ہن۔ اوہ نویاں طاقتان آتے نویں سوچ نوں جنم دندے ہن جو اوناں دے مثلیاں دا حلّ پیش کر سکن۔ لوکاں نوں اپنے سہینے کھڑے مثلیاں دے حلّ بارے سوچن دے راہ تُرن توں روکن لئی اینگلو-امریکن سامراجیئے یورپین نیشن-سٹیٹ دے پُرائے ردی ہو چکے ماڈل نوں طاقت آتے ہنسا دے زور دُنیا بھر دے لوکاں آتے مڑھ رہے ہن۔ لوک ہنسا نہیں کردے، ہر طرح دی تنگ-نظر ہنسا دے پچھے ایہہ سامراجیئے ہی ہن۔ سرکاری حُفہ ایجنسیاں لوکاں دی مجرت آتے ایکے نوں بھنگ کرن لئی غلط کَم کردیاں ہن آتے سامراجیاں دے کنٹرول ہیڈلا میڈیا لوکاں نوں گُراہے پاؤن لئی غلط جاگاری دا جال وچھاؤندا ہے تاں کہ لوک صحیح سوچ نہ سکن تے مجلیکھیاں وچ پنے رہ کے صحیح کارج کرن دی قابلیت گوا لین۔ سٹیٹ دہشتواد آپہیاں حُفہ ایجنسیاں نوں

سول نشانیاں اُتے حملے کرن لئی ورتدا ہے اُتے الزام لوکاں سِر لاؤندا ہے۔ کنیاں وشیش ہستیاں دے منتواں بارے مچلیکھے کھڑھے کرن واسطے شک دے بیج بیجن لئی جھوٹا پراپیگنڈا کیتا جاندا ہے، سچ نوں جھوٹ اُتے جھوٹ نوں سچ بھا کے پیش کیتا جاندا ہے۔ ایہہ ڈھنگ طریقے تے داء-پیچ لوکاں دی سوچن دی قابلیت نوں ختم کرن لئی اُتے لوکاں نوں جھنڈو سے وچ پاؤن لئی ورتے جاندا ہن۔

اس لئی، بربادی، کُرپشن، ہنسنا اُتے مجرم نوں روکن لئی ساڈے کول اکو اک ہتھیار آپنی عقل ٹکائے رکھن دی قابلیت ہی ہے جہنوں ورت کے اسیں اپنے ہتیاں نوں اگے ودھا سکدے ہاں اُتے اپنے مخالف سامراجیاں دے ہتیاں دی ورودھتا کر سکدے ہاں۔ اس ادھار اُتے سانوں آپنی ایکتا ودھاؤنی چاہیدی ہے۔ قومی اُساری دا ساڈا پروجیکٹ ایہہ ہی ہے۔ اسیں اپنا نظریہ صرف آپ ہی گھڑ سکدے ہاں جہدے ادھار تے ساڈے سماج اگے ودھ سکدے ہن۔

غلط-جانکاری دا ورودھ

غلط-جانکاری دا مقصد اوناں سماجی، سیاسی، کلچرل، دھارمک، اُتے ہور ودھی-ودھاناں نوں برباد کرنا ہے جو لوکاں نے سھاپت کیتے ہن۔ ایہناں سروپاں وچ اوہ تنفریبدھ سماج تے کلچر وی ہن جنہاں نوں لوکاں نے ہوند وچ لباندا تے جو لوکاں نوں لوکاں دے طور تے ودھن مچلن تے مولن دا موقع دندے ہن۔ جو سروپ ساڈے جیون-ڈھنگ اُتے کلچر نوں اُجاگر کردے ہن اوہ سامراج دے سنسار اُتے غلبہ پاؤن دے سُننے دے ساکار ہون دے راہ وچ روڑا بندے ہن۔ اوناں نوں ایہہ گل اُکا پسند نہیں۔ اس کرے، اوہ ایہدے اُتے حملہ کردے ہن تے اسیں ایہدی دی راکھی

کردے ہاں۔ جو سروپ سامراجیاں نے سٹیٹ دی طاقت دے زور برباد کر
 سٹے ہن اوناں نوں واپس لیاؤن آتے بیتے نوں واپس لیاؤن دی تاگھ
 رکھن دی بجائے سانوں آپہی ہوند دی راکھی کردے ہوئے نوں آتے ہور ودھیا
 سروپ پیدا کرنے چاہیدے ہن۔ اسیں اس طرح ہی ودھ مچھل آتے طاقتور
 ہو سکاگے۔

لوکاں دے قائم کیتے ہوئے تاریخی اداریاں آتے سوچ بارے معافیاں منگن دی
 بجائے سانوں اوناں دی راکھی کرنی چاہیدی ہے، جویں مسلم مُزاہبت کر رہی
 ہے۔ آتے ساڈے میڈیئے دا رول وی ایہی ہے کہ سروپاں نوں اک نواں
 تہ دیوے جو لوکاں نوں جڑت دین وچ مددگار بنے۔

جانکاری تے غلط-جانکاری دے طریقیاں دی سانوں لازمی طور تے گھوکھ وی
 کرنی چاہیدی ہے تے ایہدے آتے وچار وٹاندرا وی کرنا چاہیدا ہے، شکوے
 شکانتاں کرن دے منتو نعل نہیں،۔ کیونکہ جابر تے ظالم آپہی سوچ کدے
 نہیں بدلے۔ بیت گئے تے ہنجھو وھاؤن دے مقصد نعل وی نہیں، بلکہ
 سامراجی بربادی دے خلاف آپہی مُزاہبت نوں ہور تکرنا کرن لئی۔ جدوں اسیں
 اس نوں ہراؤن وچ کامیاب ہو گئے تاں اوہ ثابت کرن لئی روز ایویں
 زور لاؤن دی لوڑ نہیں رہیگی جو اسیں نہیں ہاں۔ ایہدی بجائے اسیں بڑے
 فخر نعل اوہ کہہ سکاگے جو اسیں ہاں۔

کافر اوہ ہن جو آپہ جیون-ڈھنگ پرتی وفادار نہیں ہن

سامراج دے ورودھیاں دی جدوجہد نوں بدنام کرن لئی ورتے جاندے جھوٹ
 تے کفر دی اک مثال بارے گل کرن دی مینوں اجازت دیو۔ سامراجی
 میڈیا پرچار کردا ہے کہ مسلمان سارے غیر-مسلمانا نوں کافر آتے آپہا

دُشمن سبجھدے ہن۔ میرے خیال وچ ایہہ گل سراسر جھوٹ ہے۔ جھوٹ اس کرے ہے کیونکہ صدیاں توں چلی آؤندی اسلام دی سہنشیلتا دی شاندار روایت نعل ایہہ گل بالکل میل نہیں کھاندی۔ اسلام نے فتح کیتے ہوئے لوک نوں نہ صرف اپنا دھرم اتے سبیاچار قائم رکھن دی اجازت ہی دتی بلکہ ہلاشیری وی دتی کہ اوہ اپنے دھرم تے سبیاچار انوسار ہی زندگی بسر کرن۔ ایہہ روایت اودوں تک قائم رہی جدوں تک نویں نظریے دی انہوند کرے اوناں دا نیشن۔ بلڈنگ۔ پروجیکٹ راہوں جھٹک نہیں گیا۔

تاریخی سچ نالوں وی اہم گل اس حقیقت ول توجو دینا ہے کہ ایہہ جھوٹ گھڑن دا سامراجی میڈیئے دا مقصد اسلامی روایت دی اوہ گہری سوچ سمگری چھپاؤنا ہے جسنے محمدی نیشن۔ بلڈنگ۔ پروجیکٹ نوں جنم دتا سی۔

جدوں کباٹلی لڑائیاں دی تھال نیشن بلڈنگ دی لوڑ ساہنے آئی تاں اوس ویلے کجھ ویکتیاں دے بھر شٹاچار نے لوکاں دے اک تھال اکٹھے ہون دے راہ وچ اڑگا پایا۔ سہیں دی منگ ایہہ سی کہ سہیں دے حالات اتے لوکاں دیاں لوڑاں دے مطابق اتھورٹی قائم کیتی جاوے۔ پر کئی کسرپٹ ویکتیاں نے سہیں دی اس لوڑ دی پورتی دے راہ وچ اڑکے ڈاہے۔ آپنیاں پزیریشناں نوں ورت کے اوناں نے لوکاں نوں اک تھال جھڑن توں روکیا۔ اس ویلے، اسلام نے کیہا کہ جھڑے لوک اپنے جیون۔ ڈھنگ ول وفادار نہیں اوہ کافر سن چاہے مسلمان ہون جاں کسے ہور دھرم دے۔ اجیہے لوکاں نوں کیونکہ آپنی سماجک ذمہ واری دی کوئی سرت نہیں اس لئی ایہناں دی کوئی ضمیر جاں اکیدے وی نہیں سن۔ ایہہ بزدل لوک سن جنہاں دی کسے وی طرح دے اصول ول کوئی وفاداری نہیں ہندی۔ اجیہے بے اسوے لوکاں نوں ہی اسلام نے کافر کیہا۔

اوس ویلے دے فلسفے نے لوکاں دے وچکار آتے لوکاں آتے قدرت دے
 وچکار رشتیاں دی وضاحت کرن دی کوشش کیتی۔ آج وی فلسفے نوں ایہو
 کم کرنا چاہیدا ہے۔ ایہہ فلسفہ کوئی چوراں-ڈاکواں دا فلسفہ نہیں سی
 کہ اپنا مطلب کڈھن لئی ہر حربہ ورتتا جائز ہے جاں سچائی اوہ ہے جہدے
 نعل اپنا آلو سدھا رہے۔ دوسرے سبھیچاراں، سیاسی ڈھانچیاں آتے مذہباں
 دے لوک جو آپو آپے وشواس آتے جیون-ڈھنگ انوسار چلدے سن آتے دوسریاں
 دے اس حق دا وی ستکار کردے سن اوناں نوں کافر نہیں سی سمجھیا جاندا۔

آج دے سامراجیئے چور-ڈاکو ہن آتے کافر ہن۔ ہمیشاں دی طرح، جدوں
 کافر کسے اک ڈھنگ نعل آپے منتو وچ سچل نہیں ہندے آپے بچاء لئی
 کوئی ہور ڈھنگ لہجے لیندے ہن۔ اوناں لئی اصولاں دی تے تہذیب دی کوئی
 اہمیت نہیں۔ اوناں لئی صرف اکو گل دی اہمیت ہے کہ اوناں دا آلو
 سدھا ہونا چاہیدا ہے جہادیں کیویں وی ہووے۔ اس کرے، ایہہ کافر ہن
 آپے پینتڑے بدل رہے ہن۔ جہڑے ایہناں دی گل نہیں مندے اوناں آتے
 ایہہ ہر طرح دیاں اوجاں آتے الزام لاؤن وچ ایہہ کوئی کسر نہیں چھڈدے۔
 پر پھیر وی لہشتواد دے خلاف جنگں دے پچھے ایہہ لوکاں نوں لامبند نہیں
 کر سکے۔ اس لئی، ہن ایہہ آپنا پینتڑا بدل گئے ہن تے کہن لگ پئے
 ہن کہ ایہہ سارے مذہباں، اکیڈیاں تے کلچراں دی قدر کردے ہن۔ پر
 لہاسلامی مولوادں جاں لہاسلامی فاشیوادوں آتے کمیونزم نوں ایہہ نفرتی وچار
 دھاراں گرداندے ہن آتے ایہناں تے چلن والیاں نوں قانون دے خلاف
 قرار دین دی وکالت کردے ہن۔ اس طریقے نعل، سامراجیئے آپھی سٹیٹ طاقت
 آتے آپنے اداریاں نوں ورت کے ضمیر رکھن دے حق نوں اک مجرم بنا
 دین دی کوشش کر رہے ہن۔

کھتِ اسلامی مولوداں جاں اسلامی فاشیواواں ورگیاں زہنی ویا کھیاواں دا مقصدِ اک اجیہی مثال قائم کرنا ہے جہنوں ورتکے اوہ ایشیا آتے افریقہ دے مُلکاں تے جکڑ پاؤن دی ایگلو-امریکن سامراج دی کوشش نوں درپیش اسلامی مُزاحمت نوں وی غَیر-قانونی قرار دینا چاہندے ہن آتے سامراج دے گھر وچ وی ساری ورودھتا نوں ختم کرنا چاہندے ہن۔ اس ویلے، جھڑا وی عقیدہ سامراج دے منتو وچ روڑا بندا ہے اوہدے آتے نفرتی وچاردھارا ہون دا ٹھپا لا کے حملہ بول دتا جاندا ہے۔ اس ویلے ایگلو-امریکن اجنڈا ایہہ ہے کہ جھڑا وی ایہناں دیاں قدراں-قیبتاں، جیون-ڈھنگ آتے محکم تے چلن توں انکاری ہے اوہنوں مُجرم قرار دے دیو۔ آپنے اگے اڑن والیاں نوں ایہہ مولوادی، اتوادی، آتے دہشتوادی کہہ کے بھنڈدے ہن۔

سجناں دے حقاں دی راکھی لئی اک مُٹھ ہو جاؤ

میری جاچے، آؤن والے سہیں وچ ساڈے ساہنے سہ توں وڈی چھوتی ڈٹ کے آواز بلند کرن دی ہے۔ ایہہ لڑائی ایسی ہے جہنوں سامراجیئے جت نہیں سکدے۔ آپنا بچاؤ کرنا جانوراں دی فطرت ہے۔ گرگٹ وانگ رنگ بدل کے آپنا بچاؤ کرنا انساناں دی فطرت نہیں کہی جا سکدی۔ انساناں وچ سمجھن دی سہرٹھا ہے، کسے چیز دی گھٹ دا انومان لا سکن دی قابلیت ہے، سوچن آتے پلین بناؤن دی صلاحیت ہے۔ انسانی جیون اکھ نعل جیونا آتے ودھنا مچھلنا ہے۔ کوئی مولواد وچ وشواس رکھے جاں اُدارواد وچ، ایہہ اک ضمیر دا مسئلہ ہے۔ پر ایہہ منظور نہیں کیتا جا سکدا کہ لوکاں دے اکیدیاں نوں راجسی رنگت دے کے اک اجیہا مسئلہ بنا دتا جہدے تے سٹیٹ محکم چلائے۔ صرف اوہ مثله ہی پبلک بنائے جا سکدے ہن جنہاں نوں لوک پبلک مثله بنایا چاہندے ہن۔ صرف اوہ مثله ہی سزا جاں انعام دے بجا گئی بنائے جا سکدے ہن جنہاں آتے پبلک بحث ہندی ہے کہ سباج دی بہتری

لئی کی چنگا تے کی ماڑا ہے۔ سنسار اویں تسلیم کیتا جاوے جوہیں ہے،
 اوہ نہیں جو اسیں چاہندے ہاں۔ حالاتان نوں سویکار کرن دا مقصد حالاتان
 نوں بدلن دا ہے۔ ایہدا ارتخ ایہہ قطعی نہیں کہ اسیں ایہناں حالاتان نعل
 سہمت ہاں لیکن سانوں ٹیک اوس تے ہی رکھئی پویگی جو موجود ہے۔ اس
 پگھوں، اسیں ایہہ بالکل نہیں کر سکدے کہ آدرش وس ہو کے جہو جیہا
 سنسار اسیں چاہندے ہاں اوہدے سُننے لئی جائیے پر ایہہ مُجّل ہی جائیے
 کہ اس ویلے دا حقیقی سنسار کی ہے کیونکہ اسیں اوہدے نعل سہمت نہیں۔
 سانوں آپے سدھے اَنوجو ولّ پوری توجّو دیہی چاہیدی ہے، بندے سُنّے
 کڈھنے چاہیدے ہن آتے اجیہی سیدھ پیدا کرنی چاہیدی ہے جو سانوں سانجھے
 کارج لئی اکٹھے کرے۔ ساریاں دے حقال دی راکھی لئی سانوں ساریاں نوں
 اکٹھے ہونا چاہیدا ہے۔

ایہہ سُنّے تے نرنے میں آتے ٹی ایم عیل دے ٹیکنیکل سٹاف، ایڈیٹوریل
 سٹاف، آتے ایہدے لئی لکھن والے پترکاراں نے کڈھے ہن جو جوجھدے
 مزدوراں آتے لوکاں دیاں صفاں وچوں ہن۔ تاریخ دے سدے ولّ پورا دھیان
 دندے ہوئے اسیں تھھاں دی سچائی لکھن آتے پیش کرن لئی جو وی کر سکدے
 ہاں، کر رہے ہاں۔ اتہاس دے انت دی سامراجی لائن دا مقصد یادداشت
 توں مُنکر ہونا ہے۔ ایہدا ارتخ عقل نوں سویکار کرن توں انکار کرنا
 ہے تاں کہ لوک اصلی مثلیاں دا ایسا ڈھکواں تے بندا حلّ نہ لکھ
 سکن جو انسانیت دی خدمت کرن دی قابلیت رکھدا ہووے۔ آؤندے سال وچ
 وی اگے ودھدے جان دا ساڈا پکا ارادہ ہے تاں کہ اکٹھے ہو کے
 اسیں ساریاں دے حقال دی راکھی لئی مضبوطی نعل قدم اٹھا سکینے۔